

KONFERENCE

Aktuální trendy v péči o lidi s duševním onemocněním

12. – 13. dubna 2016

Konference „Aktuální trendy v péči o duševně nemocné“, NF-CZ11-BFB-1-053-2016

**Podpořeno grantem z Norska.
Supported by grant from Norway.**

Výzkum v NUDZu vedený za spolupráce s lidmi s osobní zkušeností s duševním onemocněním

Dana Chrtková

Klečany 5.4.2016

User-led research

Výzkum vedený uživateli psychiatrické péče

User-Collaborative Research

Výzkum, na kterém uživatelé péče spolupracují s ostatními výzkumníky na bázi partnerství

User-led a user-collaborative research v Evropě

- **Počátky – 90. léta 20. století, a to hlavně v oblasti AIDS, rakoviny a Alzheimerovy nemoci – jako user-collaborative research.**
- **V oblasti duševního zdraví předběhl výzkum vedený uživateli výzkum na bázi spolupráce. Důvod: nedůvěra odborné veřejnosti v hodnotný výzkum na bázi spolupráce s lidmi s osobní životní zkušeností**

User-Collaborative Research v NUDZu

Mindset

- **Zabývá se různými typy „destigmatizačních“ intervencí na středních zdravotnických školách**
- **21 středních zdravotnických škol**
 - 7 – Leták – upozorňující na stereotypy ve společnosti
 - 7 – Video - bořící mýty o duševní nemoci
 - 7 – Seminář – psychiatr nebo sociální pracovník spolu s člověkem s osobní zkušeností

Hodnocení efektivity jednotlivých intervencí

- **Byl sestaven dotazník, který respondenti vyplnili – před intervencí, těsně po intervenci, 3 měsíce po intervenci**
- **Byly sledovány změny postojů studentů k problematice duševního zdraví**
- **Dopad na změnu postojů byl pozorován u semináře a videí, kdy seminář vykazoval větší a dlouhodobější efekt**

Zkušenost se stigmatem v rodinách lidí s diagnózou schizofrenie ve východní Evropě

- **Kvalitativní studie** vedená hloubkovými rozhovory s příbuznými lidí s osobní zkušeností s duševním onemocněním (se schizofrenií)
- **Mezinárodní studie**, budou získána data za ČR a porovnána se studiiemi, které jsou již vyhodnoceny

Design studie

- **Výběr respondentů:** oslovení rodičovských organizací, uživatelské organizace Kolumbus, NNO, osobní kontakt
- **Sběr dat:** hloubkový rozhovor, nahráván na diktafon
- **Přepis rozhovoru** do písemné podoby, nahrazení údajů, které by mohly vést k identifikaci respondenta (např.: změna jména)

Design studie - pokračování

- **Kvalitativní analýza** přepsaných rozhovorů – kódování v programu NVivo
- **Sumarizace**
- **Výstupy - 2 publikace** – anglická a česká

Analýza přepsaného rozhovoru

- **Časově náročná procedura, postup řádek po řádku**
- **Kódování = přiřazení části textu rozhovoru k určité kategorii (kódu)**

Příklady kódů:

- **Zkušenost se stigmatem** (ovlivnění příjmů rodiny, změny ve vztazích v rodině po diagnóze, vnímané stigma, ale třeba i stigma uplatňované respondentem na člověka s duševním onemocněním.....)
- **Vyrovnání se se stigmatem** (osobní rozvoj, čas trávený s příbuzným s duševním onemocněním, ochrana příbuzného s duševním onemocněním.....)
- **Požadované intervence** (zvýšit povědomí společnosti o problematice duševního zdraví, možnost ozdravných pobytů pro lidi s duševním onemocněním.....)

Sebe-stigmatizace v procesu úzdravy

Vzorek respondentů

- **Náhodně vybraní uživatelé komunitních služeb**
 - S diagnostikovanou psychotickou poruchou
 - V době dotazování byli uživateli služeb nejméně 3 měsíce
 - Celkový počet 135 respondentů

Výsledky

- Zvýší-li se vnímaná kvalita života z hlediska zdravotního stavu sníží se míra sebe-stigmatizace
- Čím delší doba od 1. kontaktu s psychiatrickou péčí tím v průměru vyšší míra sebe-stigmatizace
- Lidé ženatí/vdané vykazují nižší míru sebe-stigmatizace v porovnání s lidmi nezadanými

Výběr škály pro měření míry integrace

Integrace

Ženatý/vdaná

Celková doba
ve službách ???

Sebe-stigmatizace Škála ISMI-10

Vnímaná kvalita života (EQ-5D)

Doba od 1. kontaktu s PP

Recovery

Škála QPR – 15

Postavení člověka s duševním onemocněním v týmu

- Člověk s duševním onemocněním je rovnoprávným členem týmu
- Protože lidé s touto osobní životní zkušeností se dříve unaví, je velmi dobré a žádoucí nám umožnit dostatečný odpočinek – práci na zkrácený úvazek
- Zapojení do spolupráce je pro nás velkou motivací i v takových věcech jako je dodržování léčby
- Zaměstnávání lidí s osobní životní zkušeností v týmu je přínosem i pro ostatní „zdravé“ kolegy a plní tak i destigmatizační funkci ve společnosti

Děkuji za pozornost.